

Rīcība gadījumā, ja ir aizdomas par iespējamu neatbilstību vai krāpšanu

Finanšu ministrija kā Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda (turpmāk – ES fondi) vadošā iestāde sniedz skaidrojumu par to, kā rīkoties gadījumos, kad ir aizdomas par starpposma maksājuma pieprasījuma pamatotību.

Norādām, ka sadarbības iestādei (turpmāk – SI) vai atbildīgajai iestādei (turpmāk – AI) saskaņā ar Ministru kabineta 2007.gada 26.jūnija noteikumu Nr.418 „Kārtība, kādā paredzami valsts budžeta līdzekļi Eiropas Savienības fonda līdzfinansēto projektu īstenošanai, kā arī maksājumu veikšanas un izdevumu deklarācijas sagatavošanas kārtība” 29.punktu, ir pienākums pārbaudīt maksājuma pieprasījumu un tajā iekļauto izdevumu attaisnojošos dokumentus. Termins „pārbaudīt” šajā gadījumā nozīmē gūt pārliecību par to, ka ir pamats atmaksāt maksājuma pieprasījumā minēto summu. Turklāt AI/SI ir tiesības pagarināt maksājuma pieprasījuma izskatīšanas termiņu un pieprasītās papildu informācijas izskatīšanai nepieciešamo laiku. Tas attiecas ne tikai uz finansējuma saņēmēja, bet arī citu institūciju sniegtās papildu informācijas izskatīšanu.

Informējam, ka, gadījumā, ja ir kaut mazākās aizdomas par to, ka maksājuma pieprasījumā minētā summa tiek pieprasīta nepamatoti (ir pretrunā ar Eiropas Savienības tiesību aktiem, Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un līgumu vai vienošanos par projekta īstenošanu), attiecīgais gadījums ir jāizvērtē un, ja nepieciešams, ir jāziņo tiesībsargājošajām iestādēm. Līdz papildu informācijas saņemšanai no attiecīgajām institūcijām un gala lēmuma pieņemšanai par līdzekļu attiecināšanu, sadarbības iestāde neveic pieprasītās summas atmaksu par to maksājuma pieprasījuma daļu, par kuru ir aizdomas, nevis par visu maksājuma pieprasījumu. Pretējā gadījumā pastāv risks, ka radīsies neatbilstoši veiktie izdevumi, kurus vēlāk nebūs iespējams atgūt no finansējuma saņēmēja. Ja tiesībsargājošā iestāde ir pieņēmusi lēmumu par kriminālprocesa uzsākšanu, tas nozīmē, ka pastāv iespēja, ka ir noticis reāls noziedzīgs nodarījums. Šajā gadījumā ES fondu kontekstā tas ir reāls neatbilstoši veikto izdevumu risks. AI/SI šajā gadījumā nebūtu jāapstiprina maksājuma pieprasījums.

Ja tiesībsargājošā iestāde konstatē, ka nav pamata kriminālprocesa uzsākšanai, tas nozīmē, ka nav reāla pamata aizdomām par to, ka ir noticis noziedzīgs nodarījums.

Tomēr arī šādos gadījumos ir jāievēro droši finanšu pārvaldības principi, kas noteikti Padomes 2002. gada 25. jūnija Regulā Nr. 1605/2002 par „Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopienų vispārējam budžetam” 7. nodaļā „*Pareizas finanšu vadības princips*”.

Informējam, ka gadījumā, ja tiesībsargājošā iestāde paziņo par lietas neierosināšanu un AI/SI vēl joprojām ir aizdomas par pieprasītās summas nepamatotību, šo lēmumu var pārsūdzēt augstākstāvošā tiesībsargājošā iestādē vai veikt atkārtotu finansējuma saņēmēja pārbaudi, lai novērstu aizdomas par iespējamo noziedzīgo nodarījumu, t.sk. neatbilstību ES fondu ietvaros. Šajā gadījumā jāatceras, ka AI/SI ir tieši atbildīga par veikto izdevumu attiecināšanu. Tas, ka tiesībsargājošās institūcijas neierosina lietu par krāpšanu, nenozīmē, ka izdevumi ir veikti atbilstoši un ir jāattiecina.

AI/SI ir jāizmanto tai piešķirtā rīcības brīvība un nepieciešamības gadījumā jāpieprasa finansējuma saņēmējam paskaidrojumi un papildu informācija.

Vēršam uzmanību, ka attiecīgā AI/SI, apstiprinot maksājuma pieprasījumu, apliecina, ka ir nodrošinātas visas iespējamās darbības (t.sk. papildu informācijas pārbaude, ja nepieciešams), kas sniedz pietiekamu pārliecību, ka atmaksājamā summa ir aprēķināta atbilstoši apstiprinātajam projekta iesniegumam, Eiropas Savienības tiesību aktiem un Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem un līgumam vai vienošanās par projekta īstenošanu. Šādi gadījumi ir jāvērtē individuāli ar īpašu rūpību.

Informācijas sagatavotājs:

FM Eiropas Savienības fondu uzraudzības departamenta

Ieviešanas sistēmas nodaļa

(O. Daugavietis Tālr.: 67 095 549, e-pasts: Ojars.Daugavietis@fm.gov.lv)